

Ylioppilaiden Raittiusyhdistys (YRY)
Suomen Akateemisen Raittiusliitto (SARL)
Laivurinrinne 1 A 00120 Helsinki 12
puh 663 977

OPISKELIJOIDEN AJANKÄYTTÖ JA SUHTAUTUMINEN PÄIHDE- JA
RAITTIUSKYSYMYKSIIN 1974 HELSINGISSÄ

Ylioppilaiden Raittiusyhdistyksen aloitteesta perustettiin vuoden 1974 alussa Ylioppilaiden Raittiusyhdistyksen ja Suomen Akateemisen Raittiusliiton työryhmä tekemään tutkimusta helsinkiläisten opiskelijoiden ajankäytöstä sekä suhtautumisesta päihde- ja raittiuskysymyksiin. Työryhmään kuuluivat Matti Nieminen ja Jorma Pitkänen sekä teknisenä asiantuntijana yliaktuaari Tapio Koskinen.

Kirjekyselynä tehty tutkimus ajoittui vuoden 1974 huhti-toukokuun vaihteeseen. Tutkimusraportti on viimeistelyvaiheessa ja valmistuu kuluvan kevään aikana. Keskeisimmät tutkimuksessa kootut tiedot on koottu tähän tutkimusraportin tiivistelmään. Tiivistelmää ja tutkimusraporttia voi tilata Ylioppilaiden Raittiusyhdistyksen ja Suomen Akateemisen Raittiusliiton toimistosta (Laivurinrinne 1 A 00120 Helsinki 12).

Tutkimuksen julkaisemisessa ovat avustaneet Ylioppilaiden Terveystieteiden keskus (YTHS) ja Helsingin kaupungin raittiuslautakunta, joille YRY ja SARL osoittavat täten kiitoksensa.

1. Tutkimuksen tekninen suorittaminen

Tutkimuksen kohderyhmäksi valittiin Helsingin Yliopiston, Teknillisen Korkeakoulun, Kauppakorkeakoulun ja Handelshögskolanin keväällä 1974 läsnäolevaksi ilmoittautuneet opiskelijat. Näiden oppilaitosten opiskelijamäärät yhdessä muodostavat valtaosan pääkaupunkiseudulla opiskelevista korkeakouluopiskelijoista.

Näytteen kooksi kiinnitettiin 450 henkeä. Tähän määrään päädyttiin ottamalla niin suuri näyte kuin käytössä olevilla resursseilla oli mahdollista hoitaa. Näytettä kasvattamalla olisi saatu tietoja pienemmistä osajoukoista ja toisaalta jossain määrin tarkempia tietoja. Voidaan kuitenkin katsoa, että näytteen koko on riittävä keskeisimpien seikkojen selvittämiseksi.

Näytettä ei poimittu korkeakoulujen rekisteristä, koska ilmeni että ne päivitetään osoitteiden suhteen vain syksyisin. Huhtikuussa tehty poiminta olisi siten tuottanut suuren joukon virheellisiä osoitetietoja. Poimintaluettelona käytettiin Ylioppilaslehden korttistoa. Sitä päivitetään jatkuvasti opiskelijoilta saatavien osoitetietojen avulla. Korttisto oli poimintahetkellä järjestetty oppilaitoksittain. Kohdekoulujen korttिलाatikoista poimittiin kouluittain tasavälinen otos. Poimintasuhde valittiin siten, että näytteestä tuli itsepäinnottuva koulujen suhteen. Muita osoitemuuttujia ei käytetty.

Korkeakoulujen tilastointitekniikan vallitsevan tason vuoksi ei ole mahdollista tutkia kadon vaikutusta kovin tarkasti. Itse asiassa ainoa tuore tieto, joka kouluittain on saatavissa, on sukupuolen mukainen oppilasjakauma. Seuraavassa asetelmassa on esitetty korkeakoulujen tilastojen mukainen sukupuolijakauma verrattuna tutkimuksen näytteen vastaavaan jakaumaan.

Oppilaitos	Oppilaita	/Siitä miehiä	naisia	/tiedon ajankohta
H.Yliopisto	21 125	10 087	11 038	kevät 1974
Kauppaikorkeakoulu	3 084	1 598	1 486	kevät 1974
Handelshögskolan	1 509	846	663	kevät 1974
Tekn. korkeakoulu	5 215	4 430	785	syksy 1973
Yhteensä	30 933	16 961	13972	
%-osuudet	100 %	54.8%	45.2%	
Tutkimuksen näyte	341	181	160	
%-osuudet	100 %	53.1%	46.9%	

Kuten yllä olevasta taulukosta ilmenee, on näyte kadosta huolimatta pysynyt erittäin hyvänä. Tämän vuoksi ei näytettä tarvinnut oikaista.

Alunperin poimitusta 450 vastaajasta palautti lomakkeen 278 henkeä (eli 62%) pian kyselyiden postittamisen jälkeen. Tutkimuksessa käytettiin yhtä "karhüamiskinjektia" jälkeen saatiin vielä 63 lomaketta (eli 14%). Kadoksi muodostui sii 24%. Edellisten lisäksi hylättiin 3 lomaketta, koska niihin vastanneet olivat jo ehtineet valmistua eikä heidän voitu katsoa kuuluvan kohderyhmään. Myöhemmin saatujen tietojen mukaan (esim postin palauttamat kirjeet) saatiin tietää, että kadosta huomattava osa johtui virheellisistä postiosoitteista.

Merkitävaiheessa suoritettu lomakkeiden laaduntarkistus osoitti, että vastaajat olivat suhtautuneet vakavasti tutkimukseen ja vastamatta jätettyjä kysymyksiä ilmeni vain satunnaisesti.

2. Alkoholin nautintatiheys ja paikka

2.1. Sukupuoli

Tutkittaessa sukupuolen vaikutusta alkoholin nauttimustiheyteen ja nautintapaikkaan voitiin havaita, että tutkimuksen mukaan miehet käyttävät naisia useammin alkoholia. Muutaman kerran viikossa alkoholia käyttävien osuus miesopiskelijoista oli 35% kun naisten kohdalla vastaava prosenttimäärä oli vain 19%.

Nautintapaikkaan nähden ilmeni eroavuuksia lähinnä yleisten ravintoloiden ja opiskelijaravintoloiden kohdalla. Näissä oli molemmista sukupuolista nauttanut viimeksi alkoholia noin kolmannes (35%). Miesten kohdalla nämä henkilöt jakautuivat yleisten ja opiskelijaravintoloiden välillä suhteessa 23(ylrav.):12(opisk,rav.). Vastaavat luvut naisopiskelijoiden kohdalla olivat tutkimuksen mukaan 19:16.

Eroavuuden voidaan olettaa selittyvän paljolti sillä, että yleisissä ravintoloissa käydään yleensä enemmän silloin kun alkoholin käyttötiheys on suurempi kuten miehillä tutkimuksessa ilmeni olevan.

2.2. Ikä, opintovaihe

Tutkittaessa opiskelijoiden iän ja alkoholin nauttimustiheyden välistä suhdetta kävi ilmi, että alle 21 vuotiaat käyttävät vanhempia opiskelijoita harvemmin alkoholia. Heistä vain 17% ilmoitti käyttävänsä alkoholia useammin kuin kerran viikossa kun vastaava luku 22-24 vuotiaiden kohdalla on tutkimuksen mukaan 30%. Iän karttuesa yli 22-24 vuoteen ei enää sanottavia muutoksia alkoholin nauttimustiheydessä tapahdu.

Täysin raittiiden osuus on kaikissa ikäryhmissä suunnilleen saman suuruinen (5-8%).

Iän merkitys alkoholin nautintapaikkojen suhteen ilmeni siten, että vanhemmat opiskelijat nauttivat muita useammin alkoholia kotonaan ja muita harvemmin opiskelijaravintoloissa. Sen sijaan muiden alkoholin nauttimispaikkojen suhteen ei sanottavia muutoksia ilmennyt. Viimeksi on alkoholia nauttinut yleisessä ravintolassa noin viidennes ja vieraisilla niin ikään noin viidennes.

Opintovaihetta ja opintovuosia koskevat taulukot vahvistavat osaltaan edellä esitettyjä tuloksia.

2.3. Siviilisääty

Siviilisäädyltä ei tutkimuksen mukaan ole vaikutusta alkoholin nauttimustiheyteen. Sen sijaan nautintapaikkojen osalta ilmeni eroja

toisaalta avio- ja avoliitossa elävien ja toisaalta yksinään elävien opiskelijoiden välillä. Avo- ja avioliitossa elävien kohdalla nautitaan alkoholia muita opiskelijoita useammin kotona (avioliitossa olevista oli tutkimuksessa nauttinut alkoholia viimeksi kotonaan 52 % ja avoliitossa elävistä 39 %) opiskelijapaikkojen kustannuksella (aviol. 2 % ja avol. 8 %). Muiden, yksin elävien opiskelijoiden kohdalla alkoholin nautintapaikat jakaantuivat suhteellisen tasaisesti eri paikkojen välillä.

2.4. Oppilaitos

Alkoholin nauttimistiheydessä ilmeni eroja eri oppilaitoksissa opiskelevien opiskelijoiden välillä keskimääräistä nauttimistiheyttä koskevissa tiedoissa. Teknillisessä korkeakoulussa ja kauppa-⁺korkeakouluissa 60 % vastanneista nautti alkoholia aihakin kerran viikossa, Helsingin Yliopiston kohdalla keskimäärin 47 % opiskelijoista nautti alkoholia vähintään kerran viikossa. Sen sijaan useamman kerran viikossa alkoholia nauttineiden kohdalla ero ei ollut näin suurta: teknillinen korkeakoulu 30 %, kauppa-⁺korkeakoulut 29 % ja Helsingin Yliopisto 27 %.

2.5. Opiskelun intenssiivisyyden vaikutus

Tutkimuksen mukaan opiskelun intenssiivisyys vaikuttaa alkoholin nauttimistiheyteen lähinnä silloin kun opiskelua harjoitetaan lähes joka päivä. Useammin kuin kerran viikossa alkoholia nauttivien osuus muodostui näiden opiskelijoiden kohdalla 16 %:ksi kun se epäsuunnollisemman opiskelevien kohdalla oli noin 30 %.

2.6. Vapaa-ajan vietto

Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään millainen tilastollinen riippuvuus vallitsee opiskelijoiden harrastustoiminnan ja alkoholin käytön välillä. Tutkimuksessa voitiin havaita se yleissuuntaus, että aktiivinen osallistuminen johonkin harrastustoimintaan merkitsee myös keskimääräistä aktiivisempaa alkoholin käyttöä. Tämä ilmeni tutkimuksessa tiedotusvälineiden seuraamisen, kulttuuriharrastusten, urheilukilpailujen seuraamisen, huvittelun ja järjestötoimintaan osallistumisen kohdalla selvänä.

Tiedotusvälineiden seuraamisen suhteen epäaktiiveista (alle 1 tunti päivässä) nautti 18 % alkoholia useammin kuin 1 krt viikossa, kun sen

sijaan antiiveilla (yli 3 t/pvä) vastaava osuus oli 30 %. Vastavat suhteelliset osuudet epäaktiivisimpien ja aktiivimpien kulttuuriharrastuksista kiinnostuneiden opiskelijoiden kohdalla olivat tutkimuksessa 19 % ja 30 %, urheilukilpailuja seuraavien kohdalla 24 % ja 28 %, ainakin kerran viikossa alkoholia nauttivien kohdalla 30 % ja 61 %), huvittelua harrastavien kohdalla 12 % ja 70 % ja järjestötoimintaan osallistuvien kohdalla 25 % ja 32 % (ainakin kerran viikossa alkoholia nauttivien osalta 48 % ja 58 %). Ainoastaan kunto liikuntaa harrastavien kohdalla ilmeni että aktiivisuuden saavuttaessa tarpeeksi korkean tason, se liittyi vähäisenpään alkoholin käyttöön.

2.7. Opiskelijoiden sosiaalisen taustan merkitys

Tutkittaessa opiskelijoiden sosiaalisen taustan merkitystä alkoholin nautintatiheyteen, osoittautui että niillä opiskelijoilla, joiden vanhemmilla oli keski- tai ammattikoulua vastaava koulutus, oli alkoholin käyttötiheys suurempi kuin akateemisesta tai kansakoulupohjaisesta kodista lähtöisin olevilla opiskelijoilla. Edellä mainitun taustan omaavista opiskelijoista ainakin kerran viikossa alkoholia käyttäneiden osuus oli 56 % (useammin kuin kerran 28 %), kun taas vastaavasti molemmassa jälkimmäisissä ryhmässä osuus oli 48 % (27%). Ne opiskelijat, jotka ilmoittivat tulleen pääkaupunkiseudun ulkopuolelta opiskelmaan, käyttivät jonkin verran pääkaupunkiseudulta olevia opiskelijoita harvemmin alkoholia. Pääkaupunkiseudun ulkopuolelta lähtöisin olevista 23 % ilmoitti nauttineensa alkoholia useammin kuin kerran viikossa (kerran viikossa 16 %) kun taas pääkaupunkiseudulta kotoisin olevista opiskelijoista 28 % nautti alkoholia useammin kuin kerran viikossa (kerran viikossa 27%).

2.8. Opintososiaalisten kysynysten merkityksestä

Tutkittaessa esimerkiksi opintojen rahoituksen suhdetta alkoholin käyttötiheyteen ilmeni aluksi, että sekä kokopäivätyössä käyvien kohdalla on alkoholin käyttö tiheämpää kuin muilla. Tarkasteltaessa opintojen rahoituskysynystä suhteessa alkoholin nautintapaikkaan ilmeni kuitenkin, että ne jotka ilmoittavat tutkimuksessa käyvänsä osa- tai kokopäivätyössä olivat todennäköisesti vanhempia, opintoissaan pidemmällä olevia opiskelijoita. Tähän päädyttiin sen perusteella, että alkoholin nautintapaikkojen suhteen ilmeni heidän kohdallaan samanlaista yhtäläisyyttä kuin vanhemmilla opiskelijoilla tutkittaessa iän ja alkoholin nautintapaikan suhdetta. Samoin kuin

vanhemmilla opiskelijoilla, oli koko- tai osapäivätyössä käyville alkoholin nautintapaikan kohdalla suurella osalla koti, kun taas käynnit opiskelijaravintolassa olivat rajoittuneet niniin. Myös muut tekijät kuin ikä selittävät todennäköisesti tätä havaintoa.

3. Alkoholia koskevat asenteet

Tutkimuksessa voitiin havaita naisten asennoituvan niehiä kielteisen-
nin alkoholiin. Naistista oli esimerkiksi 59 % samaa mieltä alkoholin epäterveellisestä vaikutuksesta, kun miehistä tätä mieltä oli 50 %. Sanantapainen linja ilmeni myös muissa asennekyselyksissä. Tämä osoittaa tietenkin myös sitä, että asenteet ja alkoholin kulutus vastaavat tietyllä tavalla toisiaan: miehethän käyttävät tutkimuksen mukaan maisia useammin alkoholia.

Asenteita koskevat tulokset kävivät yhteen myös sen havainnon kanssa, että keski- tai ammattikoulua vastaavan koulutuksen saaneiden vanhempien lapset käyttivät enemmän alkoholia kuin akateemisen tai kansakoulukoulutuksen saaneiden vanhempien jälkeläiset. 95 % edellä mainituista oli sitä mieltä, että alkoholi rentouttaa kun tätä mieltä jälkimmäisistä oli 82 %.

Alkoholin käyttötiheys ja alkoholiin asennoituminen vastasivat odotetulla tavalla toisiaan: niitä useammin käyttää alkoholia sitä vähemmän haitallisia tekijöitä alkoholin käytössä näki. Niistä vastanneista jotka ilmoittivat nauttivansa alkoholia viikottain 93 % oli sitä mieltä, että "useimmat ystäväni käyttävät alkoholia", 65% näki sen olevan "hyväksytty tapa" ja 40 % katsoi sen "kuuluvan opiskelijaelämään". Vastaavasti niistä, jotka ilmoittivat käyttävänsä harvemmin kuin kerran viikossa alkoholia 66 % esitti myös useimpien ystäviensä juovan, 52 % ilmaisi sen olevan hyväksytty tapa ja 23 % katsoi sen kuuluvan opiskelijan elämään.

Täysin raittiiden kohdalla vastaavat prosenttiosuudet olivat tutkimuksessa 41 %, 55 %, 45 %, ja 27 %.

Kyselyyn vastanneiden tupakoijien mielipiteet alkoholista olivat selvästi myönteisempiä kuin ei-tupakoivien. 57 % ei-tupakoivista katsoi alkoholin olevan epäterveellistä, kun tupakoitsijoista tätä mieltä oli 48 %. Senoin 33 % tupakoitsenattoista katsoi, että alkoholi haittaa opiskelua, kun taas tupakoivista oli tätä mieltä 29%.

4. Tupakanpolttto

Tutkimuksessa todettiin miesten tupakoivan enemmän kuin naisten.

Miesten ja naisten tupakanpoltossa havaittu ero on kuitenkin selvästi pienentynyt Turussa 1970 tehtyyn tutkimukseen (Puska ym: Opiskelijoiden terveyskäyttäytyninen, Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön julkaisu 1/1972). verrattuna. Tätä kuvastavat seuraavat tiedot :

Tupakoinattomien suhteelliset osuudet

	YRY/SARL 1974.	Puska ym 1970
miehet	61 %	47 %
naiset	67 %	61 %

Tämän vertailun nojalla voidaan lisäksi päätellä erityisesti miesopiskelijoiden keskuudessa tupakoinattomien opiskelijoiden suhteellisen osuuden ilmeisesti kasvaneen näiden kahden tutkimuksen välisenä ajanjanksona.

Nyt tehty tutkimus vahvistaa lisäksi käsityksiä siitä, että tupakointi aloitetaan yhä nuorempina ja että iän karttuessa tupakoitsijoiden tupakkamäärät kasvavat.

Opiskelijoiden perhetaustalle ei näytä olevan sanottavanpaa merkitystä tupakoinnistiheyteen tai aloitusikään. Akateenisista perheistä lähtöisin olevilla opiskelijoilla tosin tupakkalakko on hienan tutumpi kuin muilla.

Huoltajan/vanhempien koulutus	Tupakkalakossa oleminen tai sen yrittäminen
Akateeninen	29 %
keskiaste	13 %
kansakoulu	21 %

Myös tässä ilmeni samanlaista suuntausta kuin suhtautumisessa alkoholiin siten, että akateenisen koulutuksen ja kansakoulukoulutuksen saaneiden vanhempien opiskelijalasten kohdalla suhtautuminen tupakanpolttoon oli kielteisempää kuin keskiasteen koulutuksen saaneiden vanhempien lasten kohdalla.

Näytteen pienuudesta huolimatta merkittävänä tuloksena voidaan pitää sitä, että lääketieteellisessä tiedekunnassa opiskelevista on runsas 1/3 lopettanut tupakoinnin, vajaa 1/3 on lakossa tai yrittänyt lakkoa ja näytteeseen ei ollut tullut ainoatakaan lääketieteellisiä joka ei olisi yrittänyt päästä tupakoinnista eroon.

Sen sijaan kuntoliikunnan harrastus ei tutkimuksen perusteella näytä vaikuttavan sanottavamin tupakoinnin tiheyteen. Ei-sään-

nöllisesti kuntoliikuntaa harrastavista tupakoi 1/4 ja runsaasti kuntoliikuntaa harrastavista 1/5.

Oletusten mukaisesti alkoholin käyttö liittyy läheisesti tupakoinseen. Muutaman kerran viikossa alkoholia nauttivista lähes puolet tupakoi ja ei-lainkaan alkoholia käyttävistä tupakoi vain 1/6.

Mielenkiintoisena voi pitää tulosta, jonka mukaan ei-koskaan tupakkalakkoa yrittäneistä vajaa puolet pitää tupakoinista "huonona esimerkkinä muille" kun sana luku tupakkalakossa olevien kohdalla oli 4/5. Ei-koskaan tupakoinista 1/10 piti tutkimuksessa "tupakoinista nautinnollisena" kun sana lukuosuus niiden kohdalla jotka polttavat tupakkaa mutta eivät ole koskaan kokeilleet tupakkalakkoa oli runsaasti yli puolet. Yli puolet ei-tupakoivista oli sitä mieltä, että "harvat ystäväni tupakoivat" kun sana osuus eitupakkalakkoa kokeilleiden kohdalla oli noin 1/6.

Miehet pitivät tupakoinista rentouttavana kuin naiset. Lisäksi tupakointi katsottiin sitä "rentouttavaksi" mitä useammin tupakoitiin.

Muilta osin suhtauduttiin eri vertailuryhmissä tupakointiin ja tupakkaan hyvin samansuuntaisesti eli sitä pidettiin:

- epäterveellisenä
- huonona esimerkkinä muille
- siitä katsottiin olevan vaikea luopua
- työtehoa alentavana
- kalliina
- vanhanaikaisena tapana ja
- muille ihmisille haitallisena

5. Huumeiden käyttö

Näytteen pienuudesta ja asian tietystä arkaluontoisuudesta johtuen ei varsinaisiin huumeisiin liittyvien kysymysten pohjalta voi tehdä kovin pitkälle yleistäviä johtopäätöksiä.

Voidean kuitenkin todeta, että keväällä 1974 oli tutkimuksen mukaan 1/10:lle opiskelijoista tarjottu huumeita tai heillä olisi ollut mahdollisuus ostaa niitä. Tarjonnan voinee katsoa olleen runsaanpuu kuin usein oletetaan. Noin 4 % opiskelijoista oli tutkimuksen mukaan kokeillut huumeita ainakin kerran. 2 % vastanneista ilmoitti käyttäneensä niitä useammin kuin yhden kerran. Verrattuna julkisuudessa eräissä yhteyksissä huumeiden käytöstä esitettyihin tietoihin, näiden opiskelijoiden määrää ei tässä voine pitää suurena.

Noin 1/5 vastaajista oli sitä mieltä, että huumeet eivät aiheuta riippuvuutta tai ei osannut sanoa ovatko huumeet vaarallisia. Eri

vertailuryhmissä oli suhtautunut huoneisiin hyvin samanlainen.

Niitä pidettiin:

- epäterveellisinä (93 % vastaajista)
- aiheuttavan riippuvuutta (82%)
- eivät ole yleisesti hyväksytty tapa (96%)
- eivät vapauta yhteiskunnallisista ongelmista (96%)

6. Suhtautuminen raittiustyöhön

Suhtautuminen raittiuskasvatukseen ja -valistukseen on yleisesti ottaen opiskelijoiden keskuudessa myönteistä. Noin neljä viidennesstä (84 %) opiskelijoista piti tutkimuksessa raittiusvalistusta tarpeellisena ja kymmenesosa (13 %) tarpeettomana. Naiset suhtautuivat jonkin verran miehiä enemmän myönteisemmin. Kielteisimmän raittiustyöhön suhtautuivat säännöllisesti (ainakin kerran viikossa) alkoholia käyttävät opiskelijat.

Raittiusvalistusta pidettiin tarpeellisena erityisesti terveyskasvatuksellisessa mielessä. Yli neljä viidesosaa (86 %) vastanneista oli tätä mieltä. Lähes kaikki opiskelijat (91%) olivat sitä mieltä että "raittiustyön pitää edistää tervettä elämäntapaa". Sanoin 91% piti raittiusvalistusta yleisesti hyväksyttävänä. Molempiin en väittämiin suhtautuivat kielteisimmän tupakoitsijat ja alkoholia säännöllisesti käyttävät.

Vain kymmenesosa vastanneista oli kuitenkin sitä mieltä, että nykyinen raittiusvalistus on ajannukaista ja yli puolet (54 %) piti sitä epäajannukaisena. Miehistä tätä mieltä oli 60 % ja naisista 48 %. Sanoin selvä ero oli yli 25 vuotiaiden (59 %) ja alle 25-vuotiaiden (49 %) kohdalla. Tässä kohden ei tutkimuksessa tehty tarkempaa eroa raittiustyön sisällön ja muotojen erilaisuuden suhteen.

Vastanneista 1/10 katsoi raittiusvalistuksen olevan "pelottelua" ja "lapsellista", mutta 3/4 oli vastakkaista mieltä. Väitteen "raittiusvalistus ja kristillisyys kuuluvat yhteen" hyväksyi vain 12 % opiskelijoista ja 72 % oli väitteen kanssa eri mieltä. Raittiustyöltä vaati yhteiskunnallista kannanottoa noin 2/5 vastanneista ja tätä vastaan oli suunnilleen saman verran. Voimakkain yhteiskunnallista kantaa ottavaa raittiustyötä puolsivat järjestötoimintaan osallistuvat opiskelijat, joista puolet oli väitteen kanssa samaa mieltä ja alle kolmannes eri mieltä.

Tutkimuksessa selvitettiin myös raittiustyön eri sisällöllisten a-

lueiden osalta opiskelijoiden suhtautunista. Väitteen "raittiustyön pitää vastustaa tupakoinista" kanssa samaa mieltä oli 85 % opiskelijoista ja eri mieltä 6 %. Sen sijaan suhtautuninen väitteeseen "raittiustyön pitää vastustaa alkoholin käyttöä" oli selvästi kielteisempi. 2/3 vastanneista oli väitteen kanssa samaa mieltä ja 1/5 eri mieltä. Eniten niitä, jotka katsoivat ettei raittiustyön pitä vastustaa tupakointia löytyi odotetusti tupakoitsijoiden keskuudesta. Heistä 70 % katsoi tupakoinnin vastustamisen kuuluvan raittiustyöhön mutta 17 % oli eri mieltä. Järjestötoimintaan osallistuvista opiskelijoista 90 % kannatti tupakoinnin vastustamista raittiustyössä ja 5 % oli eri mieltä.

Vastaavasti suhtautumisessa alkoholin käytön vastustamiseen raittiustyössä oli vähintään kerran viikossa alkoholia käyttävistä 30 % sitä mieltä, ettei raittiustyön pitä vastustaa alkoholin käyttöä. Samaa mieltä väitteen kanssa, että alkoholin käyttöä pitää raittiustyön vastustaa, oli 53 % heistä.

Huumeaineiden käytön vastustamista raittiustyöltä vaativat lähes kaikki opiskelijat eli 94 %. Eri mieltä tässä oli 3 %.

7. Suhtautuninen tupakka- ja alkoholimainontaan

Tupakka- ja alkoholimainontaan liittyvissä kysyöksissä on esitetty hyvin erilaisia näkönyksiä mainonnan tarpeellisuudesta ja vaikutuksesta. Tutkimuksessa esitettyihin väitteisiin "tupakkamainonta ei vaikuta kulutukseen" ja "alkoholi- ja olutmainonta ei vaikuta kulutukseen" suhtautuivat opiskelijat suunnilleen yhtä ankarasti. Tupakkan mainonnan kohdalla väitteen kanssa eri mieltä oli 86 % opiskelijoista (samaa mieltä 9 %) ja alkoholien ja oluen kohdalla eri mieltä oli 82 % (samaa mieltä 12%).

Tupakkamainonnan kieltämisestä kannatti 76 % opiskelijoista ja vastusti 14 % opiskelijoista tutkimusta laadittaessa keuhkollä 1974. Alkoholimainontaa vaati kiellettäväksi 54 % opiskelijoista ja mainoskieltoa vastusti 28 %.

Tupakkamainonnan kieltämisestä vastustivat muita selvemmin tupakoitsijat joista 28% oli mainonnan lopettamisesta vastaan ja 67 % kannatti sitä. Muita voimakkaammin mainoskieltoa kannattivat opiskelijat, joiden huoltajan koulutus oli kansakoulupohjainen ja ne jotka osallistuvat järjestötoimintaan (molemmissa ryhmissä 81 %). Samoin he kannattivat muita useammin alkoholimainonnan kieltämisestä (64% ja 61%).

8. Yhteenveto

Yhteenvetona voidaan todeta, että opiskelijat käyttävät melko usein alkoholia mutta että huumeiden käyttö ei tämän tutkimuksen perusteella ole levinnyt laajasti opiskelijoiden keskuuteen. Alkoholin käyttö on alle 21-vuotiaiden opiskelijoiden kohdalla selvästi muita vähäisempää. Yleensä opiskelijoiden kohdalla voitiin todeta yleisen aktiivisuuden merkitsevä aktiivisuutta myös alkoholin käytössä.

Tupakanpolton kohdalla voitiin todeta aloitusiän ilmeisesti olevan yhä alhaisempaa. Toisaalta vertailemalla tämän tutkimuksen tuloksia vuonna 1970 tehtyyn opiskelijoita koskevaan tutkimukseen voitiin päätellä tupakoitsenattomien suhteellisen osuuden erityisesti miesopiskelijoiden kohdalla hieman kasvaneen.

Opiskelijoiden suhtautumisen voitiin tutkimuksessa todeta olevan kielteisempi tupakan kuin alkoholin käytön suhteen.

Alkoholin ja tupakan käytön voitiin todeta liittyvän läheisesti toisiinsa.

Opiskelijoiden todettiin laajasti kannattavan tupakan ja alkoholin mainonnan kieltämistä.

Raittiusvalistuksen opiskelijat näkivät yleisesti tarpeellisena erityisesti asiapitoisessa mielessä kuten terveyskasvatuksessa.

Tutkimustyöryhmää tulee varsinaista tutkimusraporttia laadittaessa arvioidaan perusteellisemmin tutkimustuloksia.

Liite 1

JUOMATAVAVAT

Kaikki juomatiheys keväällä 1974-----alkoholin nauttimispaikka--
 muutam kerran muutam ei opisk yleis vie-
 ker/vko /vko ker/kk harv laink paikka. rav koti raissa

	N=	341	94	80	63	82	22	47	72	126	76
	N	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Sukupuoli											
Mies	181	35	21	17	23	5	12	23	36	23	
Nainen	160	18	26	21	26	8	16	19	38	22	
Ikä											
alle 21-vuotias	59	17	22	22	31	8	22	25	25	20	
22-24 vuotias	115	30	23	16	27	5	21	17	32	29	
25-27 vuotias	101	31	26	20	18	6	10	24	39	20	
28+ vuotias	66	29	23	18	23	8	-	21	53	17	
Naimisissa	105	28	24	24	18	6	2	14	52	26	
Avoliitossa	36	31	22	19	19	8	8	25	39	22	
Eronnut	4	50	-	50	-	-	25	25	-	50	
Ei mikään ed.	196	27	24	15	28	7	21	24	29	20	
Opintojen alusta											
alle 1 v	42	14	19	29	31	7	21	31	21	19	
1-2 v	88	24	28	13	28	7	26	16	31	26	
3-4 v	84	32	25	18	23	2	17	21	42	23	
5-6 v	81	32	22	19	16	11	1	23	43	17	
7 v tai enemmän	45	31	16	22	27	4	-	16	44	27	
Opinnoista valmiina											
alle 1/4	71	18	27	24	25	6	20	27	27	20	
noin 2/4	72	31	26	8	29	7	21	13	42	26	
moin 3/4	73	26	25	25	22	3	15	21	37	29	
melkein valmis	123	33	20	17	22	8	6	24	41	17	

JUOMATAVAT

N=	kaikki juomatiheys keväällä 1974		alkoholin nauttimispaikka--	
	muutam ker/vko	muutam kerran /vko	ei opisk.ylein	raissa
	ker/vko	ker/vko	länk .paikka	koti
	%	%	%	%
341	94	80	22	126
N	%	%	%	%
236	27	20	6	38
44	30	30	9	43
58	29	31	5	29
18	39	22	6	33
12	25	-	17	42
Opiskelutiheys				
keväällä 1974				
länkes joka päivä	16	19	10	41
5 pñä viikossa	36	22	8	23
3-4 pñä viikossa	27	35	-	37
1-2 pñä viikossa	31	29	2	48
Harvemmin	28	14	6	39
ei lainkaan	33	22	15	48
Tiedotusvälineiden				
seuraaminen päivässä				
alle 1 tuntia	18	20	10	38
1-2 tuntia	29	23	6	38
yli 3 tuntia	30	25	5	34
Kulttuurimarrastuk-				
set viikossa				
ei säännöllisesti	19	23	10	36
alle 3 tuntia	36	19	4	45
3-6 tuntia	26	24	7	31
yli 6 tuntia	30	28	6	36

Liite 3

JUOMATAVAT

N=	Kaikki juomatiheyks keväällä 1974		-----alkoholin nauttimispaikka--		ei opisk yleis- vie-				
	ker/vko	/vko ker/kk	harv	laink.paikka	rav	koti raissa			
	%	%	%	%	%	%			
341	94	80	63	82	22	47	72	126	76
N									
Urheilukilpailujen seuraaminen viikossa ei lainkaan	210	24	24	26	8	13	18	41	20
ei säännöllisesti	91	36	18	24	3	12	29	32	22
säännöllisesti	40	28	33	13	8	20	23	25	33
Huvitteluun viikossa ei säännöllisesti alle 6 tuntia yli 6 tuntia	178	12	18	21	38	11	7	44	24
	101	29	34	24	11	3	17	34	20
	64	70	23	2	5	-	28	20	22
Kuntoliikuntaan viikossa ei säännöllisesti alle 3 tuntia 3-6 tuntia yli 6 tuntia	133	23	24	18	29	6	11	43	23
	88	34	27	17	18	3	17	34	19
	80	30	20	20	21	9	19	29	23
	40	23	20	20	28	10	5	40	25
Järjestötoimintaan viikossa ei lainkaan ei säännöllisesti säännöllisesti	184	25	23	22	24	6	14	39	21
	58	29	21	17	28	5	14	43	29
	98	32	26	13	22	7	13	31	21
Osallistuu toimintaan aineyhdistys poliittinen järjestö ammatillinen järjestö kulttuurijärjestö	49	33	31	6	31	-	22	39	20
	56	43	29	9	18	2	16	38	18
	46	33	20	22	17	9	17	41	17
	41	29	27	7	27	10	17	39	22

	N=	19 %	32 %	ei kok lut ei tarj 305 %	32 %	ei aih riipp 27 %	eos/ei epäter 23 %
Kaikki, suhde huumausain. --- käsitys huumeista ---							
kokeil- lut ei tarj 32 %	341 N	19 %	32 %	305 %	32 %	27 %	23 %
Sukupuoli							
mies	181	7	13	85	9	10	8
nainen	160	4	6	94	9	6	6
Ikä							
alle 21-vuotias	174	3	12	87	9	6	6
25-27 vuotias	101	10	8	90	9	10	7
yli 28 vuotias	66	6	5	94	11	11	9
Huoltajan status							
akateeminen	107	5	12	86	9	8	7
keskik., ammattik.	60	7	10	88	17	7	7
kansakoulu	147	5	8	91	7	7	7
Tilidekunta	18	17	-	100	6	6	6
lääketieteellinen	12	-	8	92	-	-	-
teologinen							
Kuntol.harras.viik.							
ei säännöllisesti	133	5	8	89	11	8	6
alle 3 tuntia viik.	88	8	8	92	9	5	11
3-6 tuntia viik.	80	5	11	89	8	14	3
yli 6 tuntia viik.	40	3	13	85	10	5	8

Kaikki.suhde huumausaineisiin.käsitys huumeista-----
 kokeil- tarj ei tar- ei aih eos/ei
 lut ei kok jottu aih.r. riipp. epäter

	N=	341	19	32	305	32	27	23
	N	%	%	%	%	%	%	%
Järjestötoimintaan								
viikossa								
ei lainkaan	184	4	10	89	8	8	6	
ei säännöllisesti	68	7	5	91	10	9	9	
säännöllisesti	98	8	10	89	11	7	7	
ei ole tupak. laink.	211	2	6	93	9	8	5	
on tupakoinut	129	11	15	83	9	7	9	
on juonut viikottain	174	9	10	89	12	8	10	
juonut harvemmin	167	2	9	90	7	8	4	
on sitä mieltä, että								
alkoholi on terveell.	83	11	13	87	8	11	7	
asuu opisk. asuntol.	54	6	11	87	6	11	4	

SUHTAUTUMINEN ALKOHOLIIN

	N=	Kaikki.sukupuoli-----											
		mie- het	nai- set	25v alle	25v yli	huoltajan aka- teem	25v yksi- k. k.	huoltajan status----	tupakointi---	tupa- ei	alkoh.käyttö		
Rentouttaa-----	341	181	160	174	167	107	60	147	211	129	174	145	22
samaa mieltä	85	88	82	84	86	82	95	82	84	87	94	81	41
eri mieltä	6	5	6	7	4	9	-	6	7	2	1	8	27
fullee kalliiksi--													
samaa mieltä	89	88	89	90	88	88	92	88	90	88	89	88	95
eri mieltä	7	8	6	7	7	9	3	7	6	8	6	9	5
Epäterveellistä--													
samaa mieltä	54	50	59	55	53	58	50	54	57	48	43	62	91
eri mieltä	24	28	21	24	25	25	22	24	20	31	30	21	-
Useimmat ystävät käyt.	79	85	73	79	80	81	83	75	75	85	93	66	55
samaa mieltä	13	8	18	14	11	10	10	17	15	9	3	20	41
eri mieltä													
Vap.yht.kunn.ongelma													
samaa mieltä	5	6	3	6	3	3	3	7	4	6	6	3	5
eri mieltä	88	84	92	89	87	91	87	86	89	85	86	90	86
Hyväksytty tapa---													
samaa mieltä	58	65	51	57	59	64	62	53	57	61	65	52	45
eri mieltä	23	17	30	24	22	18	22	30	25	19	17	30	32
Ei sovi aat.maail.kats.													
samaa mieltä	10	10	11	10	11	8	7	12	14	5	5	11	50
eri mieltä	81	80	81	82	80	79	92	78	76	88	91	74	41
Kuul.opisk.elämään													
samaa mieltä	32	38	25	33	31	38	30	27	33	31	40	23	27
eri mieltä	48	40	56	47	49	44	47	52	47	47	39	57	59
Haittaa opiskelua--													
samaa mieltä	32	30	34	34	29	33	28	33	33	29	21	38	82
eri mieltä	46	46	45	45	46	50	55	37	44	50	55	39	14
Nykykaista-----													
samaa mieltä	11	8	15	13	10	12	10	10	11	11	10	10	27
eri mieltä	58	56	61	59	57	65	50	57	59	56	54	62	64

SUHTAUTUMINEN TUPAKKAAN

	Kaikki, sukupuoli-----ikäryhmä-----tämän hetkinen suhde tupakk.---huoltajan status												
	mie		nai.		alle 25v.		ei lopet la		yritt ei lak. aka kesk.k kansa				
N=	181	160	174	167	151	45	21	53	107	44			
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%			
Rentouttaa----- samaa mieltä	36	29	31	41	20	40	43	51	36	64	36	45	33
eri mieltä	31	34	32	31	34	40	38	23	36	20	36	30	29
Kallista----- samaa mieltä	94	98	94	93	97	100	85	91	90	89	90	100	94
eri mieltä	3	2	2	3	1	-	-	6	5	5	5	-	3
Helpottaa tulemaan toimeen seurassa---	25	26	24	26	21	27	29	28	26	34	26	25	24
samaa mieltä	49	51	51	48	50	56	62	53	47	39	47	48	52
eri mieltä	95	94	95	95	95	100	100	96	93	86	93	100	96
Epäterveellistä----- samaa mieltä	2	3	3	2	3	-	-	2	3	5	3	-	2
eri mieltä	78	79	75	81	79	4	19	79	77	70	77	7	5
Nykyaikaista----- samaa mieltä	8	10	10	5	8	82	71	6	9	5	9	80	79
eri mieltä	77	79	75	81	79	82	71	79	77	70	77	80	79

SUHTAUTUMINEN TUPAKKAAN

		Kaikki. sukupuoli-----ikäryhmä-----tämän hetkinen suhde tupakk.huoltajan status----- mie . . . . . alle 25v. ei lopet la yritt ei lak. aka kesk.k. kansa het set. 25v yli. kosk tanut kossa lakkoo koill teem amm.k. koulu											
N=	341 %	181 %	160 %	174 %	167 %	151 %	45 %	21 %	53 %	44 %	107 %	60 %	147 %
Haittaa muita ihmis. samaa mieltä eri mieltä	93 3	94 3	92 4	94 3	93 4	96 3	96 -	95 -	87 9	89 2	93 5	97 3	93 2
Yleisesti hyv. tapa samaa mieltä eri mieltä	48 36	52 33	44 49	49 35	47 37	44 42	51 36	57 24	53 34	52 30	51 28	42 42	47 42
Huonoa esim. muille samaa mieltä eri mieltä	70 12	76 9	64 16	70 14	71 10	75 9	76 9	81 -	66 17	48 23	74 7	73 10	67 16
Nautinnollista samaa mieltä eri mieltä	27 35	29 34	25 35	26 35	29 34	10 36	13 60	48 24	53 25	68 7	32 31	25 37	27 37
Harvat ystäv.tupakoi samaa mieltä eri mieltä	46 44	39 48	53 39	43 51	49 37	66 27	38 44	33 48	28 60	14 70	41 45	47 47	50 40
Vaikea luopua samaa mieltä eri mieltä	63 17	64 18	61 17	64 17	62 17	62 13	58 38	43 48	89 6	55 16	67 18	65 17	61 15
Alentaa työtehoa samaa mieltä eri mieltä	55 10	52 14	58 5	55 9	54 10	54 1	60 9	62 5	62 11	39 41	56 7	57 12	53 12

SUHTAUTUMINEN RAITTIUSTYÖHÖN

		Kaikki.sukupuoli--.ikäryhmä--.huoltajan status----		säännöllisesti viikossa-----						
		mie nai alle 25v aka kesk.k. kansa		urhei osall tupa alkoh opisk						
N=	%	181	160	174	147	208	98	81	174	174
		%	%	%	%	%	%	%	%	%
Pit.ed.terv.el.tapaa										
samaa mieltä	91	90	92	90	93	94	91	85	88	91
eri mieltä	2	2	2	1	3	2	3	4	3	2
Pit.vast.tupakointia										
samaa mieltä	85	86	84	86	88	88	90	70	83	86
eri mieltä	6	7	6	5	6	7	5	17	9	4
Pit.ot.yht.kun.kant.										
samaa mieltä	38	37	40	36	44	41	50	42	46	49
eri mieltä	42	44	41	42	35	43	32	41	37	41
Pit.vast.huumausain.										
samaa mieltä	94	93	95	95	95	96	94	89	92	94
eri mieltä	3	3	3	1	-	2	1	7	3	2
Pit.vast.alkoh.käyt.										
samaa mieltä	65	61	69	66	63	67	63	59	53	68
eri mieltä	22	24	21	22	21	23	23	23	30	20

SUHTAUTUMINEN RAITTIUSTYÖHÖN

Kaikki. sukupuoli-... ikäryhmä-... huoltajan status-... säännöllisesti viikossa.....
 mie nai alle 25v alta keskk. kansa. urhei osall tupa alkoh opisk
 het set 25v yll teem amm.k. koulu. lee järj.t. koi 1.ker 5.pv.

N=	341.	181.	160	174	167	107	60	147.	203	98	91	174	174
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Tup.main. ei vaik.kul samaa mieltä eri mieltä	9 86	7 90	13 83	9 88	10 84	7 88	13 82	8 98	11 85	5 91	10 86	9 87	11 84
Tup.main.pit.kiel. samaa mieltä eri mieltä	76 14	75 14	78 14	74 15	74 14	74 14	75 15	81 12	76 16	81 11	67 22	74 16	78 15
Al+ol.main.ei vai.ku samaa mieltä eri mieltä	12 82	11 83	13 80	11 83	13 82	11 83	15 77	12 84	13 83	6 85	19 75	14 78	13 79
Al+ol.main.pit.kiel. samaa mieltä eri mieltä	54 28	48 34	62 23	51 30	53 30	51 30	43 28	61 27	53 34	64 27	47 35	46 34	57 28
Rait.val.on tarpeell. samaa mieltä eri mieltä	13 84	14 80	11 88	16 80	12 84	16 80	13 83	11 86	13 84	11 85	12 85	16 79	14 82
Terv.kasv.tarpeell. samaa mieltä	86	83	89	86	87	84	85	89	87	84	84	82	87
Tarv.taloud.syistä samaa mieltä	30	28	33	34	26	32	32	28	28	33	25	24	36
Edrpos.suht.elämään	51	52	49	52	49	50	50	52	52	54	37	40	60

